

Zasoby REE Grenlandii jednak w rękach Trumpa?

Patrycja Mizera
Analityczka The Opportunity

06.05.2026

Na początku 2026 roku Donald Trump formułując postulaty dotyczące przejęcia Grenlandii wobec Danii, wywołał głębokie poczucie niepewności wśród sojuszników USA. Równolegle administracja amerykańska dąży do budowy alternatywnych łańcuchów dostaw surowców krytycznych (CRM), mających ograniczyć zależność od Chin, wywierając presję na partnerów w ramach NATO, jednak takie podejście nie przyniosło oczekiwanych rezultatów. Najnowsze ruchy Stanów Zjednoczonych wokół projektów wydobywania metali ziem rzadkich pokazują, że dostęp do najważniejszych surowców można zabezpieczyć bez formalnego przejęcia terytorium i bez otwartego konfliktu z sojusznikami.

Resource-rich, production-poor

Grenlandia, formalnie autonomiczne terytorium duńskie, posiada [znaczące](#) zasoby geologiczne, w tym: żelazo, wolfram, wanad, grafit, pallad, cynk, złoto, uran, miedź, ropę naftową czy metale ziem rzadkich (REE). Wybrzeże Grenlandii jest dobrze zmapowane pod kątem surowców, natomiast obszar interioru (ok. 80% terytorium) pokryty jest grubą warstwą lodu, dlatego pozostaje nieodkryty.

Najlepiej rozpoznany geologicznie obszarem jest południowa część kraju, a dokładnie prowincja Gardar, gdzie występują największe złoża REE – Kvanefjeld i Tanbreez. Kvanefjeld to trzecie co do wielkości złoża REE na świecie, zawierające 11 mln ton TREO (tlenków ziem rzadkich) zasobów (w tym ciężkie REE), jednak obecnie projekt jest zablokowany (na etapie uzyskiwania pozwoleń; brak licencji rządu) przez restrykcje regulacyjne i spory prawne, ponieważ REE występują tam w towarzystwie uranu, którego wydobywanie jest zakazane na mocy [regulacji](#) rządowej z 2021 roku. Projekt Tanbreez – jego wielkość szacuje się na 45 mln ton TREO, z czego ok. 27% stanowią ciężkie REE – jest na etapie przygotowawczym. U uruchomienie operacyjne tego projektu prognozowane jest najwcześniej na lata 2028–2029.

Drugim ważnym rejonem pod kątem zasobów jest zachodnia i południowo-zachodnia Grenlandia z koncentracją m.in. grafitu, złota, miedzi i cynku. Z kolei na wschodzie znajduje się potencjał w zakresie metali bateryjnych: niklu, kobaltu i metali z grupy platynowców.

Z punktu widzenia UE i celów określonych w Critical Raw Material Act (CRMA) na Grenlandii występuje 25 z 34 surowców uznanych przez UE za krytyczne. Grenlandia charakteryzuje się niskim ryzykiem inwestycyjnym – wyspa jest stabilną demokracją działającą zgodnie z zachodnimi standardami. Na Grenlandii nie ma prywatnej ziemi, wszelkie prawa do korzystania z gruntów są administrowane przez rząd.

Potencjał surowcowy wyspy spotyka się jednak z poważnymi ograniczeniami. Kraj nie posiada dobrze rozwiniętej infrastruktury, a także brakuje społecznego przyzwolenia niezbędnego do prowadzenia działalności górniczej na dużą skalę. Te czynniki dodatkowo wzmacniają trudne warunki klimatyczne Arktyki.

Strategia surowcowa Grenlandii na lata 2025–2029 [zakłada](#) rozwój sektora w oparciu o zrównoważone wydobywanie, które ma stanowić przyszły filar gospodarki, przy jednoczesnym przyciąganiu inwestorów i partnerstw wokół CRM oraz wzmocnieniu bazy danych geologicznych, aby zwiększyć rozpoznanie zasobów i umożliwić uruchamianie nowych projektów. Obecnie na wyspie działają dwie kopalnie, w których wydobywa się złoto i anortozyt (projekty nie obejmują CRM).

Polityczne tło

Silne zainteresowanie administracji Donalda Trumpa zasobami Grenlandii odzwierciedla priorytetowe traktowanie dostępu do zasobów naturalnych jako elementu bezpieczeństwa narodowego USA. Warto jednak podkreślić, że Amerykanie już od lat budują swoją pozycję na Zielonej Wyspie. W 2019 roku Stany Zjednoczone [zawarty](#) z Grenlandią memorandum o współpracy w zakresie rozpoznania i zagospodarowania REE i surowców krytycznych, jednak instrument ten wygasa i, pomimo prób, nie został skutecznie odnowiony przez Joe Bidena. Tymczasem administracja Donalda Trumpa priorytetyzuje nowe instrumenty zabezpieczania dostępu do grenlandzkich REE. W czerwcu 2025 roku Export-Import Bank of the United States (agencja kredytów eksportowych rządu USA) [wysłał](#) niewiążący list intencyjny do Critical Metals (międzynarodowa spółka z siedzibą w Nowym Jorku) w sprawie finansowania budowy kopalni Tanbreez. Proponowane środki w wysokości do 120 mln USD miałyby być przeznaczone na uruchomienie wydobywania (choć pożyczka nie została jeszcze zatwierdzona). Krótco po eskalacji retorycznej prezydenta Trumpa w sprawie przejęcia czy zakupu Grenlandii, w styczniu 2026 roku doszło do spotkania prezydenta USA z szefem NATO, Markiem Rutte, podczas którego, jak donoszą media, doszło do wynegocjowania „ram przyszłego porozumienia” dotyczącego całego regionu Arktyki, w tym dostępu do surowców. I choć szczegóły ustaleń nie podano, taktyka Stanów Zjednoczonych wobec zabezpieczenia dostępu do REE na Grenlandii ewoluowała w stronę wykorzystania instrumentów giełdowych.

17 kwietnia 2026 roku rząd Grenlandii [zgodził](#) się na przekazanie dodatkowych 50,5% udziałów w projekcie Tanbreez spółce Critical Metals

(operacyjnie i finansowo powiązana z USA, a właścicielsko – z kapitałem międzynarodowym), co zwiększyło jej udział do 92,5% i dało jej faktyczną kontrolę nad całym projektem. Reszta udziałów w Tanbreez, tj. 7,5 %, należała do European Lithium Ltd. (australijska spółka o rozproszonym akcjonariacie, operująca głównie w Europie). Jednak 27 kwietnia 2026 roku Critical Metals [ogłosiło](#) zamiar przejęcia tej spółki w transakcji o wartości ok. 835 mln USD, co doprowadzi (po jej finalizacji) do konsolidacji 100% udziałów w projekcie Tanbreez.

W efekcie, formalnym i prawnym posiadaczem licencji wydobywczej nadal pozostaje lokalna spółka Tanbreez Mining Greenland A/S, natomiast faktycznym właścicielem złoża jest spółka Critical Metals. Taka operacja pozwoliła uniknąć biurokratycznej procedury wydawania nowych pozwoleń (w grenlandzkiej ustawie o zasobach mineralnych istnieje zabezpieczenie, wedle którego rząd Grenlandii i pośrednio Danii zastrzega sobie prawo do zablokowania takich transakcji, jeśli nowy właściciel mógłby zagrażać bezpieczeństwu lub stabilności regionu) i sprawiła, że jeden podmiot będzie teraz kompleksowo odpowiadać za rozwój projektu i wszelkie decyzje, a to jest niezbędne, żeby w dalszych etapach pozyskać finansowanie.

Jednocześnie ze względu na operacyjne i finansowe powiązania spółki z podmiotami amerykańskimi oraz potencjalne zaangażowanie instytucji publicznych USA, projekt ten wpisuje się w szersze działania Stanów Zjednoczonych na rzecz zabezpieczenia dostępu do surowców krytycznych Grenlandii, tworząc tym samym pośredni mechanizm oddziaływania politycznego.

Wnioski

W efekcie D. Trump, rezygnując z antagonizującej sojuszników w ramach NATO retoryki o zakupie wyspy, pośrednio może uzyskać dostęp do grenlandzkich zasobów REE poprzez mechanizmy rynkowe i potencjalnie również finansowanie. W ten sposób ma szansę zintegrować zasoby z amerykańskim łańcuchem dostaw dla przemysłu obronnego.

Przed wszystkim amerykańskie zaangażowanie kapitałowe w projekty na Grenlandii należy traktować jako długoterminowe zabezpieczenie wpływów w regionie, gdzie wysokie koszty i trudne warunki arktyczne ograniczają rozwój sektora górniczego.

Jednocześnie warto podkreślić, że potencjalne przejęcie kontroli nad zasobami nie eliminuje największej słabości Zachodu, jaką jest niedobór zdolności przetwórczych i technologii separacji REE, kontrolowanej dziś przez Chiny. Bez istotnych inwestycji w „downstream”, USA i UE pozostaną strukturalnie zależne od przewagi technologicznej Chin, co odzwierciedlają wcześniejsze próby budowania chińskich wpływów na Grenlandii zarówno poprzez projekty infrastrukturalne i naukowe w ramach Polarnej Jedwabnej Szlaku, jak i [zabezpieczenie](#) pozycji w projektach wydobywczych (m.in. Shenghe Resources w Kvanefjeld).

W perspektywie długoterminowej zabezpieczenie interesów USA na Grenlandii jest strategicznie uzasadnione. Postępujące globalne

ocieplenie będzie powodowało topnienie czap arktycznych i otworzy nowe szlaki żeglugowe, a także będzie sprzyjało nowym możliwościom w zakresie eksploracji wyspy, rozwijaniu infrastruktury czy górnictwa.

